

ราชอาณาจักรกัมพูชา (Kingdom of Cambodia)

1. ภาพรวมทั่วไป

กัมพูชาปกครองด้วยระบอบประชาธิปไตย โดยมีพระมหากษัตริย์เป็นประมุข และมีการเลือกตั้งฝ่ายบริหาร ซึ่งปัจจุบันมีพระบาทสมเด็จพระบรมนาถนโรดม สีหมุนี เป็นประมุข และเมื่อวันที่ 29 กรกฎาคม 2561 กัมพูชาได้จัดการเลือกตั้งทั่วไปขึ้น ซึ่งผลการเลือกตั้งปรากฏว่าพรรคประชาชนกัมพูชา (CPP) ของสมเด็จอัครมหาเสนาบดี เดโช ฮุน เซน ยังคงได้รับคะแนนเสียงข้างมาก ซึ่งทำให้สมเด็จฮุน เซน ดำรงตำแหน่งนายกรัฐมนตรีต่อไป กัมพูชาเป็นประเทศเพื่อนบ้านสำคัญที่มีพรมแดนติดกับประเทศไทยยาว 798 กิโลเมตร รวมทั้งเป็นประเทศภายใต้กรอบความร่วมมือที่สำคัญกับไทย อาทิ สมาคมประชาชาติแห่งเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ (ASEAN) กรอบความร่วมมืออนุภูมิภาคแม่น้ำโขง (Greater Mekong Subregion: GMS) ตลอดจนยุทธศาสตร์

ความร่วมมือทางเศรษฐกิจจิรวดี-เจ้าพระยา-แม่โขง (Ayeyawady - Chao Phraya - Mekong Economic Cooperation Strategy: ACMECS) นอกจากนี้ คณะกรรมการร่วมว่าด้วยความร่วมมือ ทวิภาคี ไทย-กัมพูชา (Joint Commission on Bilateral Cooperation: JC) ซึ่งเป็นการประชุมหารือกันอย่างใกล้ชิดทุกปี ทั้งในระดับผู้นำ จนถึงระดับคณะทำงาน ดังนั้น กัมพูชาจึงเป็นประเทศเพื่อนบ้านที่สำคัญของไทย ทั้งในรูปแบบทวิภาคี และกรอบความร่วมมือพหุภาคี อันสะท้อนบทบาทที่สำคัญในประชาคมระหว่างประเทศของกัมพูชา ทั้งนี้ มูลค่าการค้าชายแดนระหว่างไทยและกัมพูชา ณ เดือนมกราคม 2562 มีมูลค่า 14,443.32 ล้านบาท เพิ่มขึ้นร้อยละ 19.20 เมื่อเทียบกับช่วงเวลาเดียวกันของปีก่อน

2. ตัวชี้วัดทางเศรษฐกิจ (Economic Indicators)

ลำดับที่	ตัวชี้วัดทางเศรษฐกิจ	ปี พ.ศ.			
		2559	2560	2561	2562(e)
1	ประชากร (ล้านคน) ²	15.78	16.01	16.25	16.50
2	อัตราขยายตัวทางเศรษฐกิจ (ร้อยละต่อปี) ²	7.0	6.9	7.0	6.8
3	ผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศ (พินล้านเหรียญสหรัฐฯ) ²	20.04	22.09	24.14	26.37
4	รายได้เฉลี่ยต่อหัว (เหรียญสหรัฐฯ) ²	1,270.48	1,379.34	1,485.33	1,598.60
5	อัตราเงินเฟ้อ (ร้อยละ) ²	3.9	2.2	2.6	2.8
6	อัตราการว่างงาน ³	1.1	1.1	1.1	1.0
7	หนี้รัฐบาลต่อ GDP ² (ร้อยละ)	29.1	30.3	30.2	30.3
8	เงินลงทุนจากต่างประเทศ (พินล้านเหรียญสหรัฐฯ) ²	2.41	2.68	3.07	3.19
9	ดุลบัญชีเดินสะพัด (พินล้านเหรียญสหรัฐฯ) ²	-1.73	-1.87	-2.60	-2.81
10	สัดส่วน ODA รายได้ประชาชาติ (ร้อยละ) ¹	3.89	4.05	N/A	N/A
11	เงินทุนสำรองสุทธิ (ล้านเหรียญสหรัฐฯ) ²	6,731	8,758	9,605	10,294

ที่มา: ¹ World Bank

² International Monetary Fund

³ International Labour Organization

3. อันดับความสามารถในการแข่งขันของประเทศ

ในปี 2561 World Economic Forum ได้จัดอันดับขีดความสามารถในการแข่งขัน (Global Competitiveness Index: GCI) ของกัมพูชาอยู่ในอันดับที่ 110 จาก 140 ประเทศ และเป็นอันดับที่ 8 ของกลุ่มประเทศสมาชิกอาเซียน โดยได้ 50.2 จาก 100 คะแนน ซึ่งค่า GCI ลดลงเมื่อเทียบกับปี 2560 ซึ่งอยู่ในอันดับที่ 109 รวมถึงคะแนน GCI ในด้านโครงสร้างพื้นฐาน (Infrastructure) อยู่ใน

อันดับที่ 112 โดยได้ 52 จาก 100 คะแนน สะท้อนให้เห็นว่ากัมพูชายังมีความต้องการพัฒนาด้านโครงสร้างพื้นฐาน

4. นโยบายรัฐบาลกัมพูชา

ปัจจุบันประเทศกัมพูชาอยู่ระหว่างดำเนินการตามแผนพัฒนายุทธศาสตร์แห่งชาติ พ.ศ. 2557-2561 (National Strategic Development: NSDP) หรือที่เรียกว่า “จุดไถ่” ระยะที่ 3 ซึ่งยุทธศาสตร์การพัฒนาประเทศมุ่งเน้นการ

พัฒนาเพื่อยกระดับการพัฒนาประเทศจากประเทศรายได้น้อย (Low Income Country) สู่อันดับประเทศรายได้อันดับกลาง (Middle Income Country) สนับสนุนการพัฒนาประเทศตามเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน (Sustainable Development Goals: SDGs) การลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศ (Foreign Direct Investment: FDI) และการส่งเสริมภาคเอกชนให้มีส่วนร่วมในระบบเศรษฐกิจ

โดยยังคงเน้นการขับเคลื่อนยุทธศาสตร์จุดโฟกัสให้มีความสำคัญกับการเจริญเติบโต การจ้างงาน ความเสมอภาค และประสิทธิภาพในกัมพูชา (“Rectangular Strategy” for Growth, Employment, Equity and Efficiency in Cambodia) รวมทั้งสร้างเสถียรภาพทางการเมือง สันติภาพ และความมั่นคงให้เกิดขึ้นภายในประเทศ กัมพูชายังคงให้ความสำคัญกับความร่วมมือพหุภาคี โดยเฉพาะภายใต้กรอบ ASEAN GMS และ ACMECS ซึ่งจะเป็นกลไกสำคัญในการพัฒนาเศรษฐกิจของกัมพูชา และสร้างความมั่งคั่งร่วมกันภายในภูมิภาค

5. สถานะล่าสุดทางเศรษฐกิจ

ธนาคารพัฒนาเอเชียได้คาดการณ์การขยายตัวทางเศรษฐกิจของกัมพูชาระหว่างปี 2562-2563 จะเติบโตลดลงเล็กน้อยจากปีที่ผ่านมา เนื่องจากสภาวะการขยายตัวทางเศรษฐกิจที่ลดลงของประเทศพัฒนาแล้ว อาทิ จีน สหรัฐอเมริกา เป็นต้น ซึ่งจะทำให้การส่งออกสินค้า และมูลค่าการท่องเที่ยวจากนักท่องเที่ยวต่างประเทศของกัมพูชาลดลงอย่างมีนัยสำคัญ และส่งผลกระทบต่อขยายตัวทางเศรษฐกิจที่กล่าว โดยปัจจัยของการเจริญเติบโตในปี 2561 มาจากภาคการส่งออกขยายตัวร้อยละ 18.3 และภาคการท่องเที่ยวที่ขยายตัวร้อยละ 10.7 รวมถึงการไหลเข้าของการลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศ (Foreign Direct Investment: FDI) ที่เพิ่มขึ้นร้อยละ 13

ในปี 2562 คาดการณ์ว่าเศรษฐกิจกัมพูชาจะมีอัตราการเจริญเติบโตในภาคอุตสาหกรรมร้อยละ 10.1 ภาคการก่อสร้างร้อยละ 17 ภาคบริการร้อยละ 6.8 และภาคการเกษตรร้อยละ 1.7 และด้วยปริมาณการลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศที่เพิ่มขึ้นต่อเนื่องโดยตลอด ส่งผลให้กัมพูชามีดุลการชำระเงิน (Balance of Payment) เกินดุลและทำให้มีปริมาณเงินทุนสำรองระหว่างประเทศเพิ่มขึ้น โดยคาดว่าในสิ้นปี 2562 กัมพูชาจะมีปริมาณเงินทุนสำรองฯ ถึง 12,000 ล้านดอลลาร์สหรัฐ หรือสามารถครอบคลุมมูลค่าการนำเข้าสินค้าและบริการได้นานถึงประมาณ 6 เดือน

เมื่อเดือนมกราคม 2562 สมเด็จพระราชาธิบดีเดโชฮุน เซน นายกรัฐมนตรี ได้ประกาศนโยบายอิสรภาพแห่งชาติกัมพูชา (National Independence Policy) ซึ่งมี

เนื้อหามุ่งให้ความสำคัญกับการค้าการลงทุนระหว่างกันภายในภูมิภาคเอเชียมากขึ้น รวมไปถึงการปรับปรุงและลดขั้นตอนต่างๆ ของระบบศุลกากรตามแนวชายแดน เพื่ออำนวยความสะดวกทางการค้ากับประเทศเพื่อนบ้าน โดยจะเริ่มจากการปรับลดค่าอัตราค่าธรรมเนียมทั้งการนำเข้าและส่งออกตามแนวชายแดนระหว่างกัมพูชาและประเทศเพื่อนบ้าน เพื่อสนับสนุนให้เอกชนมีผลกำไรจากการค้ามากขึ้น รวมถึงการปรับปรุงมาตรการตรวจคนเข้าเมืองเพื่อลดขั้นตอนที่ยุ่งยาก และลดบุคลากรในการทำงานลงด้วย ทั้งนี้ นโยบายดังกล่าวมีขึ้นเพื่อแสดงความต้องการที่จะลดการพึ่งพาสองตลาดหลักของกัมพูชา คือ ยุโรปและสหรัฐอเมริกา เนื่องจากกัมพูชามีแนวโน้มจะถูกเพิกถอนสิทธิพิเศษทางภาษีศุลกากรเป็นการทั่วไป (Generalized System of Preferences – GSP) จากสหภาพยุโรป ซึ่งอาจมีผลให้กัมพูชาเสียสิทธิพิเศษทางการค้าภายใต้โครงการ Everything But Arms (EBA) ที่หมายถึงการยกเว้นจัดเก็บภาษีนำเข้าสินค้าทุกประเภทที่ไม่ใช่อาวุธ ทั้งนี้ สหภาพยุโรปเป็นคู่ค้ารายใหญ่ของกัมพูชา โดยเฉพาะอย่างยิ่งในภาคส่วนสิ่งทอและรองเท้า ซึ่งเป็นอุตสาหกรรมที่ใช้แรงงานเข้มข้น ดังนั้น การเพิ่มประสิทธิภาพทางการผลิตเป็นสิ่งสำคัญ เนื่องจากข้อได้เปรียบของกัมพูชา คือ การมีค่าแรงอยู่ในระดับที่ต่ำ ซึ่งเป็นการดึงดูดนักลงทุนต่างชาติให้เข้ามาลงทุนในอุตสาหกรรมที่ใช้แรงงานเข้มข้น แต่การขยายตัวทางเศรษฐกิจทำให้ค่าแรงมีแนวโน้มปรับตัวสูงขึ้น โดยในปี 2562 กัมพูชาได้ปรับอัตราค่าแรงขั้นต่ำจากเดิมในปี 2561 ที่อัตรา 170 เหรียญสหรัฐ/เดือน เป็น 182 เหรียญสหรัฐ/เดือน (เพิ่มขึ้นถึงร้อยละ 7.06 จากปี 2561) ดังนั้น การพัฒนาบุคลากร และการลงทุนในเทคโนโลยีที่ช่วยเพิ่มประสิทธิภาพทางการผลิตจึงมีความจำเป็นต่อการเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันของกัมพูชา

สำนักนโยบายและแผน
มีนาคม 2562